

Transatlantinė prekybos ir investicijų partnerystės sutartis: Europos žlugdymas, nedarbas ir nestabilumas

Jeronim Capaldo*
spalis 2014

Santrauka

Šiuo metu Europos Sąjunga ir JAV derasi dėl Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės (TPIP) sutarties. Tai yra didžiulės svarbos tarptautinis susitarimas, kurio tikslas – gilinti ES ir JAV ekonomikų integraciją. Kaip ir būna derantis dėl prekybos susitarimų, tuo pačiu atliekamos ir įvairiausios studijos, vertinama ekonominė nauda visoms dalyvaujančioms šalims. Sutarties šalininkai ES daugiausia remiasi keturiomis pagrindinėmis studijomis (tyrimais), kurių esminis rezultatas toks: po tam tikro laiko galima tikėtis šiokios tokios naudos, bet prekybos ES viduje bus vis mažiau – ją vis labiau keis prekyba tarp Amerikos ir ES per Atlantą. Paradoksalu, kad Europos Komisija, kuri Europoje labiausiai siekia sutarties sudarymo, tuo pačiu iš esmės pasisako už Europos integracijos žlugdymą.

Tuo nesibaigia rimtos TPIP pasekmės ir visai ES, ir atskiroms šalims narėms. Kaip rodo naujausios studijos, atliekant ankstesnius TPIP tyrimus vadovautasi netinkamu ekonominiu modeliu. Mes siūlome TPIP vertinimą remiantis kitokiu, patikimesniu modeliu, atsižvelgiant į realią, o ne teorinę mūsų dienų situaciją tiek Europos Sąjungoje, tiek Jungtinėse Valstijose. Šiuo metu situacija yra tokia, kad abiejose šiose rinkose labai paplitusi yra tęstinė griežtojo taupymo politika ir lėtas augimas. Turėdami omeny šį kontekstą, mes atlikome TPIP poveikio pasaulinei ekonomikai simuliaciją pagal Jungtinių Tautų Pasaulinės politikos modelį. Mūsų gauti rezultatai labai skiriasi nuo ankstesnių vertinimų. Jie rodo, kad:

- Jeigu TPIP būtų sudaryta, po dešimties metų, lyginant su scenarijumi „be TPIP“, ji *atneštų grynų eksporto nuostolių* – labiausiai nukentėtų Šiaurės Europos šalys (eksportas susitrauktų 2,07 proc. BVP), Prancūzija (1,9 proc.), Vokietija (1,14 proc.), Didžioji Britanija (0,95 proc.).
- TPIP *lemtų ir BVP sumažėjimą*. Labiausiai BVP smuktų tose pačiose šalyse, kur labiausiai sumažėtų eksportas – t.y. Skandinavijoje (-0,5 proc.), Prancūzijoje (-0,48 proc.), Vokietijoje (-0,29 proc.).
- Dėl TPIP *sumažėtų darbo užmokesčiai*. Prancūzijoje sumažėjimas vienam darbuotojui sudarytų 5.500 eurų per metus, Šiaurės Europoje – 4.800 eurų, Didžiojoje Britanijoje – 4.200 eurų, Vokietijoje – 3.400 eurų.
- Dėl TPIP *sumažėtų darbo vietų*. Visoje ES būtų prarasta apie 600.000 darbo vietų. Daugiausia darbo vietų prarastų Skandinavijos šalys – 223.000, Vokietija – 134.000, Prancūzija – 130.000, Pietų Europos šalys – 90.000 darbo vietų.
- Dėl TPIP *sumažėtų darbui tenkanti BVP dalis*, o išaugtų pelnų ir dividendų dalis. Būtent dėl šios tendencijos kilo dabartinė krizė Europoje, ir ji dar labiau sustiprėtų: dar daugiau

* Email: jeronim.capaldo@tufts.edu

The author would like to thank Vadim Vileita for this translation.

pajamų atitektų kapitalo turėtojams, o dar mažiau – iš savo darbo gyvenantiems žmonėms.

- Dėl TPIP *mažiau lėšų surinktumėme į valstybių išdus*, taigi visose ES šalyse išaugtų biudžeto deficitai, iškiltų pavojus, kad bus pažeistos Maastrichto ribos, valstybei dar labiau trūktų pinigų būtinoms reikmėms. Labiausiai nukentėtų Prancūzija (nuostolis – 0,64 proc. BVP).
- TPIP *paskatintų dar didesnę finansų nestabilumą*. Dėl sumažėjusio eksporto, smunkančių algų ir vyriausybės išlaidų neišvengiamai lėtės vartojimo augimas, taigi norėdami išlaikyti pelnus ir investicijas verslininkai tikriausiai turės didinti finansų aktyvų kainas. Visi žinome, į kokias pasekmes ekonomikai veda bandymai šitaip išlaikyti augimą.

Šios prognozės reikštų, kad Europos valstybių laukia nekokios perspektyvos: norėdamos apsiginti nuo iš JAV atkeliaujančių krizių ir gaivinti ekonomiką, jos turės arba skatinti paskolų dalijimą iš privačių šaltinių, kas galėtų sukelti naują „burbulą“, arba devalvuoti savo valiutą, kad būtų konkurencingesnės už kaimynes, arba daryti ir tą, ir tą.

Taigi dvi pagrindinės išvados būtų tokios: pirma, ankstesni TPIP tyrimai yra netinkami prekybos reformoms vertinti. Panaudojus kokybišką ir autoritetinę, bet kitokį vertinimo modelį, rezultatai gerokai skiriasi.

Antra, norėdama užtikrinti tvarų ekonomikos augimą, ES turėtų ieškoti kitokių būdų nei prekybos apimties didinimas. Dabartinėje situacijoje, kai taikoma griežtojo taupymo politika, yra didelis nedarbas ir lėtas augimas, toliau smukdyti darbo užmokesčius būtų žalinga ekonominiam aktyvumui. Mūsų studija rodo, kad norint rasti gyvybingą strategiją ekonomikos augimui Europoje atkurti, neišvengiamai reikia imtis ryžtingų politinių veiksmų darbo užmokesčio didinimo linkme.

Originalus straipsnis: http://ase.tufts.edu/gdae/policy_research/TTIP_simulations.html